

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVICAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240—
za pol leta K 120—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 60—
za en mesec K 20—

V upravi stane mesečno K 18—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 140

A. M. B.:

Država delovnega ljudstva.

V težki zmoti so oni, ki mislijo, da se bo mogel kapitalizem in z njim sedanjí ustroj države trajno obdržati. Pretekla je zlata doba izkoriščevalnega meščanstva. Danes stopa na pian delo in bo odrinilo buržuazijo na stran, tako kot je pred sto leti stopilo industrijsko in trgovsko meščanstvo na vlado in je pritisnilo plemstvo in dvor ob steno.

V tem zgodovinskem hipu, ko se pogloma začena preosnova družabnega reda in države, stopa Ljudska stranka pred delovno ljudstvo v velikopoteznim in resnim načrtom za zgradbo ljudske države. Na dvojni podlagi bo stala ta država: Na avtonomiji pokrajin in na avtonomiji stanov. Na to podlago hočemo postaviti vse državno življenje za to, da zajamčimo ljudstvu direktno sodelovanje pri preosnovi kapitalizma v nov družabni red.

Ta velika ideja ljudske države izvira iz našega celotnega nazora o pravicah in dolžnostih človeka in družine na eni strani in družabnih organov na drugi strani. Posameznik naj samostojno odloča o lastnih zadevah, naj svobodno izbira delo in poklic. Ta njegova svoboda je pa strogo omejena. Družba mora čuvati nad tem, da posameznik ne prekorači svojih pravic tako, da bi škodoval eksistenci svojih sočlovkov. V tej točki se mi odločno borimo proti komunistični nameri, da popolnoma odpravijo svobodno izbero dela in da predpišejo vsakomur konsum. Družina pa tudi samostojne pravice, v katere se ne sme nikdo, tudi država ne, vtičati. Ima predvsem pravico, da samostojno odloča, kakšna naj bo vzgoja otrok. Z vsi silo se zato upiramo komunistom, ki hočejo popolnoma ugrabiti otroke starišem in jih izročiti državi v vzgojo. Ravnotako se bo delovno ljudstvo borilo proti poskusom lib. države, da izbrise zadnje sledi krščanstva v ljudski in srednji šoli; družina zahteva zase svoje naravne pravice. Zato se bomo borili za avtonomne pravice družine in za res svobodno šolo.

Ne posameznik in ne družina ne moreta sama vršiti velikih političnih in gospodarskih nalog. Že posamezna vas ali skupina vasi ima svoje posebne potrebe, ki jih morejo izvršiti le vsi občinarji s skupnimi silami — v občini. Zato, da more ljudstvo samo reševati krajevna vprašanja, zahtevamo kar najbolj mogoče široko občinsko avtonomijo. Tu zadenemo pa že na dejstvo, ki ga ne smemo pozabiti. Človek ni le oseba, ni le volilna številka, človek je član stanu. Da že v občini pride človek do veljave kot delavec ali kmet, kot obrtnik ali razumnik — ali pa kot trot, je potrebno, da bodo vsi delovni stanovi in samo delovni stanovi deležni političnih pravic v vseh javnih zastopih. Dokler tega v občini ni mogoče z zakonom izvesti, bo Ljudska stranka izvajala to načelo v praksi. Pošiljala bo v občinske svete zastopnike vseh delovnih stanov in jim dala na pot vodilo, da delujejo za socialno okrepitev gospodarsko šibkih in vodijo socialno občinsko politiko.

Delokrog občine je omejen. Nad občino je pokrajina. Ozemlje, v katerem so približno iste gospodarske in socialne razmere, približno ista kulturna višina, ima tudi posebne politične naloge, ki jih naj rešuje prebivalstvo te pokrajine samo. Le tako bo mogoče uspešno in s sodelovanjem vsega delovnega ljudstva reševati vse one socialne, kulturne in politične probleme, ki težijo na prebivalstvu pokrajine. Ne samo to! Delovno ljudstvo je globoko zainteresirano na tem, da pokrajina sama rešuje vsa vprašanja, ki niso že po svojem bistvu pridržana državi. Le tako je mogoče ljudstvu, da postavlja sebi odgovorno vlado, da jo stalno nadzoruje, da jo odtegne vplivu militarističnih in kapitalističnih krogov. Iz avtonomne pokrajine napravljajo delovno ljudstvo orožje proti kapitalizmu in polje, na katerem zgradijo delovni stanovi ustanove nove družbe.

Človek je tudi član stanu; liberalna država ne priznava tega, ona vidi v človeku le majhno gospodarsko silo, ki ima svobodo piti drugim kri ali pa umreti. Mi se borimo za to, da bo vsak človek član stanu, tako kot je član občine ali države. Zato naj se delovni stanovi združijo v

javnopravna telesa — v avtonomne stanove. Organi avtonomnega delavskega stanu bi bili obratni sveti, ki bi nadzorovali vodstvo obratov in okrajni delavski sveti. Ti bi se združili v pokrajinski delavskih zbornicah, v katere bi volili vsi delavci svoje zastopnike, da vodijo in z zakonito močjo urejujejo zadeve delavskega stanu. Ravnotako bo avtonomni kmečki stan samostojno telo, čigar udje bodo vsi, ki žive od obdelovanja zemlje in čigar volja bo izražena v pokrajinski kmečki zbornici. Tudi stan obrtnikov bo osvobojen od pritiska in špekulacij kapitalističnih sil, ki bodo izključene od sodelovanja, sam vodil svoje zadeve in ravnotako stan umskih delavcev. Ta avtonomna stanovska telesa bodo imela vrhovni organ v skupni državni gospodarski zbornici. Vse gospodarsko in socialno življenje bo na ta način pod neprestanim nadzorom delovnih stanov. In vsa ta stanovska zastopstva bodo ona mesta, kjer bodo ljudske sile presnavljale kapitalistični družabni red v novo družbo, v zajednico vseh, ki živijo v svetosti dela.

Vrhunec te organične zgradbe je pa

država. Ona vrši vse naloge, ki jih ne občina, ne pokrajina in ne avtonomni stanovi ne morejo vršiti. Država, ki je danes silni gospodar nad ljudstvom, postane izvršilni organ resnične ljudske volje. Močna bo, ker bodo potihnil plemenski spori. Rešila bo narodnostna vprašanja, ker bo vsaka narodna manjšina našla v avtonomni občini, pokrajini in stanu mesto, kjer bo mogla uveljavljati opravičene zahteve. Silna bo država, ker se bodo težki socialni boji ublažili in sčasoma ugasnili. Kajti avtonomni delovni stanovi bodo s postopnim delom in z organizacijo novega družabnega reda uničili razred izkoriščevalcev. Notranje umirjena bo država srkala vedno novih sil iz avtonomnih organizmov, ki sestavljajo veliko državno telo.

Tako kot je telo sestavljeno iz posameznih delov in ti deli zopet iz misic, žil in kosti in vse te sestavine iz nešteto celic, tako bo državno telo sestavljeno iz posameznih avtonomnih organizmov. Živo telo pa ima dušo. Duša ljudske države pa je volja delovnih stanov, ki jih vodijo velika in neminljiva krščanska načela.

Proces proti 354 rudarjem v Bosni.

Tuzla, 5. januarja. (Izv.) 10. januarja se prične v Tuzli pred tamošnjim okrajnim sodiščem velik proces proti 354 rudarjem, med katerimi je tudi več Slovencev. Leta 1920 so rudarji proglasili radi prenizkih plač in kot protest proti raznim perseku-

cijam generalno stavko. Tekom stavke so orožniki precej nasilno nastopali proti rudarjem, vsled česar je prišlo ponovno do nemirov. Obtoženi so radi upora proti državnim oblastem. Za ta proces vlada v vseh krogih veliko zanimanje.

Škrbi vladnih strank.

Proti izenačenju davkov.

Belgrad, 5. januarja. (Izv.) V parlamentarnih krogih se je zadnje dni veliko razpravljalo o vladni deklaraciji, oziroma bolje rečeno o sporedu dela. Zatrjuje se, da vladni krogi še vedno niso edini, kateri zakoni naj pridejo najprej na vrsto. Samostojni zahtevajo da mora priti volivni zakon na poslednje mesto, katero zahtevo podpirajo tudi nekateri demokrati, ki si hočejo s tem podaljšati svoje poslanstvo. Muslimani s svoje strani zahtevajo, da mora najprej vlada izdati zakon o izenače-

nju davkov. To zahtevo pa odločno odklanjajo demokrati in radikalci. Ta zakon bi namreč v prvi vrsti zadel edinole Srbijo in Črno goro, kjer bi se plačevali večkratno višji davki, vkolikor se sploh plačujejo. To bi seveda kolikor toliko slabo vplivalo na prebivalstvo med katerim imajo demokrati in radikalci največ pristašev. Ker pa so si v svesti, da volitve niso ravno preveč daleč, so odločno proti takemu zakonu, ki bi jim vzel med njihovimi pristaši ves vpliv.

Amerika proti francoskemu militarizmu.

London, 4. jan. V reprezentančni zbornici Združenih držav je predložil poslanec Reaves resolucijo, ki zahteva najodločnejšo zavrnitev francoske oboroževalne politike. Resolucija pravi, da je Amerika pripravljena nuditi Evropi gospodarsko pomoč. Toda Francija mora biti pri tem izključena, ako vstraja na svojem sedanjem potu. Francije ne ganejo prošnje človeštva po svetovnem miru, ona namerava svoje podmorske čolne še celo pomnožiti. Francija ima vojsko, ki je večja, nego je bila ona, ki jo je imela pred vojno Neutritija. Francija ne odklanja samo zmanjšanja svoje vojske, ampak zahteva celo neomejeno svobodo, da

jo še poveča. Njen oboroževalni program zahteva na stotine milijonov dolarjev izdatkov. Pri tem ameriški narod noče sodelovati. Ako hoče Francija izvesti svoj oboroževalni program, naj to stori na lastne stroške, ne pa z ameriškim denarjem.

Washington, 4. jan. (Havas) Francija je sprejela načelo ameriškega predloga, ki prepoveduje porabo podmornic proti trgovskim ladjam, delegati pa so si pridržali končnoveljavno pritruditev tako dolgo, dokler se ne bo končala razprava o natančnem besedilu predloga.

Zeleznikarjem!

Dne 4. t. m. ob 11. uri dopoldne smo prejeli od predsednika vrhovnega vodstva koaliranih železničarskih organizacij iz Belgrada sledečo brzojavko:

Pitanje o jednokratnoj pomoči za podcina kategorije stoji dobro. Radimo za sve. Pismo slednje. — Predsednik Stanovjevič.

Na to brzojavko je poslal pokrajinski koalicijski odbor sledeči brzojavni odgovor:

Vztrajamo na zahtevah za vse nastavljen in nenastavljen osebje. Zahteve so bile pripoznane kot opravičene. Vsaka pogajanja nepotrebna. Položaj resen. Poročajte takoj. — Koalicijski odbor.

Nameni Cite.

Berlin, 4. januarja. Kakor poroča »8 Uhr Abendblatt«, ima menda bivša cesarica Zita pri svojem potovanju v Švico k sinu posebne namene. Z bivšim prestolonaslednikom Otonom namerava iti v Budimpešto, se tam z otrokom pokazati v narodni skupščini in prečitati pismo bivšega kralja Karla, v katerem se le-ta odpoveduje prestolu in prosi mažarski narod, da bi njegovega sina, zakonitega prestolonaslednika, iz proste volje dvignil na prestol.

Ljeningova izjava.

Pariz, 4. januarja. Kakor se javlja, je Ljening na seji unije strokovnih organizacij v Moskvi izjavil, da bi sovjetska vlada ne odklonila pomoči kapitalističnih držav in da bi bila pripravljena na velike žrtve, da bi pa rajda videla, da Rusija pogine, kakor da bi popustila v važnih programih točkah komunizma.

Bolniško zavarovanje v Rusiji.

Moskva, 4. januarja. Izšel je zakon o bolniškem zavarovanju. Za to zavarovanje plačajo delodajalci po 3—5 odstotkov delavskih plač. Zdravila ki jih predpišejo uradni zdravniki, so brezplačna, druga je treba plačati.

Nov padec naše krone.

DANASJNA PREDBORZA.

Curik, 5. jan. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Budimpešta 0.85, Berlin 2.65, Italija 22, London 21.64, Newyork 516, Pariz 41.30, Praga 8.25, Dunaj 0.17, n.a. krona 0.10, Zagreb 1.85, Varšava 0.17, Holandsko 189.50.

Zagreb, 5. jan. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Budimpešta 47 do 48, Berlin 151, Italija 12.20, London, 12.25, Newyork 292, Pariz 23.50, Praga 470—475, Dunaj 4.25, Zürich 55.

Dunaj, 5. jan. (Izv.) Na današnji predborzi notira deviza Zagreb 24.00.

Politični dogodki.

+ Zopet razkol v socialdemokraciji. Belgrajski list »Balkan« piše o grozečem razkolu v socialdemokraciji. Ta vest je pomembna radi tega, ker se je komaj izvedlo zedinjenje vseh skupin socialistov v državi. »Balkan« piše, da je zedinjenje v socialno-demokratski stranki zopet narušeno, to pa radi zelo oblastnega nastopanja Vito-mila Korača v stranki. Kot predstavnik ministerjalizma ter vsled svojih trajnih zvez z demokrati socialistični stranki samo škoduje. Socialistični delavski listi se odkrito boje, da Korač ne povede stranke na nove stranske poti, med tem ko je srbski socialist Lapčević, ki je tudi radikalen, potisnjen v ozadje. Zelo verjetno je, tako zaključuje imenovani list, da bo iz navedenih razlogov en del delavstva, ki je nezadovoljen s Koračem, ustanovil novo stranko.

+ Korupcija na račun uradništva. Sedanja vlada je proglasila načelo, da hoče varčevati. Začeti hoče s tem, da omeji število uradništva. Gospodje od vladnih strank so sklenili, da bodo odpustili nenastavljeno uradništvo, izmed nastavljenih bi pa del dali na razpoloženje s polovično plačo. Vsakdo ve, da je taka rešitev krivična za starejše sposobno uradništvo, ker utegne postati žrtev korupcije. Zato je dr. Gosar v imenu Jugoslovanskega kluba predlagal, naj se odpusti le nekvalificirano in nestalno uradništvo. S tem bi bili pred korupcijo zavarovani res kvalificirani, sposobni in že dalje časa služeči uradniki. Toda vladne stranke so ta predlog odklonile. S tem so pokazale, da hočejo res korupcijo. Nastavljene in kvalificirane uradnike bodo na ta način lahko stavili na razpoloženje s polovično plačo ali pa jih penzionirali, dočim bodo nenastavljeni in nekvalificirani demokrati, radikalni in samostojni protežiji še nadalje množili strankarsko korupcijo v uradih na škodo uprave, države, ljudstva in poštenega uradništva.

+ Kupčija o zunanem ministru sklenjena. Po hudem natezanju so se demokrati in radikalci končno pobotali v vprašanju zunanega ministra. Zmagali so radikalci s svojim dr. Momčilom Ninčičem, ki je moč »bele roke« in vpliven na dvoru. Njegovga imenovanja za zunanega ministra je pričakovati neposredno.

+ Izjave vojnega ministra glede Orlog. Predsednik Jug. kluba dr. Anton Korošec se je 2. t. m. oglasil pri vojnem ministru Zečeviću zaradi preganjanja vojakov, ki so včlanjeni pri Orlih. Vojni minister je dr. Korošcu zagotovil, da vojno ministristvo ni nikdar izdalo kakega odloka, ki bi bil naperjen proti Orlom in orlovstvu. Vojna uprava se zaveda, kako velikega pomena je za armado in državo orlovstvo. Ako se kje kakemu vojaku-Orlu zgodi krivica, naj nastopi pot pritožbe.

Italijansko-jugoslovanski spor.

Belgrad, 5. januarja. (Izv.) Iz Prage prihajajo vesti, da stoji češkoslovaška vlada v sporu med našo državo in Italijo vsled dogodkov v Šibeniku na naši strani in da odobrava korake, ki jih je naša vlada v tej zadevi storila. Češki vladni krogi so mnenja, da mora Italija brezpogojno izpolniti rapalsko pogodbo in čimprej izprazniti III. cono. Noti, ki jo je v tej zadevi odpisala naša vlada vrhovnemu svetu, se je pridružil tudi Češka. Splošno se sodi, da je incident večjega pomena. Italija pa bo seveda po svoji stari politiki poskušala, kovati za sebe kapital. Nadalje se govori, da bo mala antania naredila skupne korake, da Italija odpokliče svoje brodogrje iz naših luk. Jadransko morje se ne sme smatrati kot izključna domena Italije.

Praga, 5. januarja. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih se govori, da je Jugoslavija odbila italijanske zahteve, vendar pa prevladuje mnenje, da spor ne bo imel težjih posledic.

Agitirajte za »Novi čas«
od moža do moža!

Dnevni dogodki.

— Demonstrativna stavka železničarjev v Mariboru. Včeraj dopoldne je mariborsko železničarstvo stopilo v polurno demonstrativno stavko radi postopanja železniške uprave napram železničarskim zahtevam. Čez pol ure se je delavstvo vrnilo mirno na delo. Ta stavka je opomin upravi, naj se ne igra z železničarji.

— Shod v šmartnem pri Litiji. V šmartnem pri Litiji bo v nedeljo 8. t. m. shod SLS v veliki dvorani Društva. Doma. — Začetek ob sedmih jutraj. Govori poslanec Sušnik.

— D. M. v Polju. Shod somišljenikov SLS se vrši v nedeljo dne 8. januarja 1922 ob 8. uri v Ljudskem domu pri D. M. v Polju. Delavci, delavke, kmetje in kmetice, fantje in dekleta, vsi na shod, da zvemo iz ust naših poslancev kako vlada dela z nami. Na svidenje v nedeljo po prvi mašil.

— Železniška nesreča na Grosupljem. 2. t. m. zvečer je prišel na grosupeljski postaji pod vlak Josip Bradač, dijak eksportne akademije na Dunaju, ki se je s počitnic vračal nazaj na Dunaj. Doma je baje iz Semiča. Vlak mu je odrezal obe nogi. Nova žrtev pomanjkljivih obratnih razmer na grosupeljskem križišču! — Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. Izguba krvi je velika, vendar je upanje, da ostane pri življenju.

— Ponesrečen rudar. V kotredaškem rovu zagorskega premogovnika je 29. m. m. zasulo rudarja Ivana Tomšeta, ki so ga pa njegovi tovariši še živega rešili, dasi je bil težko poškodovan.

— Hujskanje »Sl. Naroda«. Včeraj se je pred deželnim sodiščem vršila razprava proti župniku Štrajharju iz Borovnice, ki so ga liberalni učitelji denuncirali, češ da je žalil krajja. Ker se je dognalo, da so bile denunciacije plod liberalne zlobnosti, je bil župnik Štrajhar oproščen. »Slovenski Narod« je včeraj, še predno je bila končana razprava, priobčil v tej zadevi zlobno notico in obdolžil 80 % duhovščine vseh mogočih pregreh. Svojim čitateljem pa je obljubil, da bo obširno poročal o razpravi, ki je bila tajna, in o zasluženih kazni. Raddovodni smo kako bo »Slovenski Narod« izpolnil svojo denuncijantsko obljubo.

— Tržiške novice. V ponedeljek bo ob 8. uri zvečer v Domu zopet predavanje. Vabimo k obilni udeležbi. — Pri sankanju si je zlomil nogo Vinko Ude, učenec ljudske šole. Odpeljali so ga v bolnišnico ljubljansko. Nogo si je zlomila Ana Primožič, ker ji je spodrsnilo. — Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb ima občni zbor 8. t. m. ob 9. uri zjutraj v prostorih hranilnice in posojilnice v kaplaniji. — Predilnica je zgrajena za svoje uradnike in mojstre dve prostorni poslopji. eno na cesti, ki pelje na trg, drugo v bližini kolodvora. V zadnje se vrši selitev strank te dni. Prvo poslopje je v kras trga. Kljub novim hišam pa še vedno primanjkuje stanovanj. — Silvestrov večer je zbral somišljenike v »Dome«, kjer so veselo pričakali med petjem in godbo novega leta. — Ljudska šola priredi na praznik Sv. Treh Kraljev ob 5. uri popoldne v Domu igro: »V kraljestvu palčkov«.

— Italijanski general, konzulat v Zagrebu naproša, da objavimo: Vse vznemirjajoče vesti glede položaja Italijanske eskomptne banke so izmišljene. Italijansko eskomptno banko je sodišče pooblastilo, da vrši mnogostranske bančne operacije. Začasna ustavitve plačil te banke nima nobenega vpliva na druge denarne zavode, katerih solidnost je zajamčena. Smatra se, da ni daleč dan, ko se bo Italijanska eskomptna banka mogla zopet otvoriti.

— Novice s Koroske. Bele. Dolgo se nismo oglašili, morda hote misliti, da spimo. Poslušajte! Na Silvestrov večer je priredilo naše Slovensko izobraževalno društvo na Koroski Béli za člane in prijatelje društva zabavni večer. Vspored je bil zelo pester. Dvorana je bila polna kakor vedno. Le škoda, da je polovico premajhna. Posebniki Silvestrova večera so se zelo laskavo izrazili o celi prireditvi. — Prečeni mesec so nas zapustili 4 tovariši oziroma Orli. Tovarišem, kateri so odšli k vojakom, želimo, da bi jim ne bila vojaška suknja pretežka. Kakor vsaka katoliška organizacija, ima tudi naše društvo svoje nasprotnike. Na Silvestrov večer vprašal je nek naš druževnik svojega delavskega tovariša komunisto, ali bi tili on ne šel zvečer v društvo, na kar mu je odgovoril: »H...č, ali mar misliš, da bom šel jaz gledat te hruvce, ki so nam požrli kruh, in nam mečejo pesek v oči. Ta je pa čisto nova in neresnična, da bi bili krščanski socialisti komunistom požrli kruh. Resnica je ravno nasprotno. Do sedaj se še ni zgodil nikak slučaj, da bi bil kak sodrug ali komunist prikrajan zaradi katkega delavca krščansko socialistnega mišljenja. Pač pa imajo zasedana vsa boljša mesta v tovarni komunisti in socialdemokrati, kakor tudi vsa skorjaca. To je resnica, ki jo ugotavljamo z ozirom na krivično obdolžitve delavskega tovariša komunisto.

— Iz Tržiča. Gospodarska zadruga je vzela v najem za več let bivšo strojarno uradnega g. Pečarja. V novem prostornem poslopju se bo lepo za probujoče podjetje krepko razvilo. Vlada je poslala tri mohamedance, ki se v zadrugi v strojarjski obrti izobražujejo. V minoletem letu je imela zadruga nad 15 milijonov prometa. Velenjana je bila pri Zadrugi zvezi. — Na prošnjo Obrtne zveze in deželjskega urada železnijski tečaj, združen s krajnovodskim. Obrtnikov se je zgledilo iz trga in okolice toliko, da bo treba vsopredno s tem najbrže še enega v križu. V Tržiču samem se jih je toliko priglasilo, da ne bo mogoče vseh sprejeti.

Ljubljanski dogodki.

lj S cestne železnice. Zadnjič smo gojali razmere pri cestni železnici. Rekli smo, da so uslužbenci vsako leto o Božiču dobivali božične nagrade. Ie letos ne, ko je 20 let, odkar je Toman tu. Ta stavek moramo v toliko popraviti, da so uslužbenci skozi 19 let dobivali božične nagrade, sedaj v 20 letu, ko je inž. Toman tu, pa je niso dobili. Ta gospod se skljuje na to, da je nabavni prispevek smatrati za božično nagrado. Toda ta nabavni prispevek so uslužbenci v svojih zahtevah z draginjskimi dokladami vred zahtevali še poleg običajne božične nagrade, ki so jo tudi do pot z gotovostjo pričakovali pa je ni bilo. In tudi ta nabavni prispevek je g. inž. Toman razdelil na tak način, da so nekateri uslužbenci prejeli celih 700 kron (eden celo 900 kron) manj, kakor bi bili morali prejeti, drugi — in to tak, ki so brez otrok — pa so mesto upravičenih 1500 K prejeli celo 5000 kron. To v izpolnilo našega prvega poročila.

lj Vstopnice za burko »Ulica št. 15«. ki jo na splošno željo ponovi Ljudski oder v nedeljo, 8. januarja ob pol 20. uri, se dobje že danes in jutri cel dan v prostorih uprave Ljudskega odra v Ljubljani, Ljudski dom.

lj Hišni posetniki v Ljubljani, ki do sedaj še niso predložili hišnih in stanovanj. pol, se pozivajo, da jih prinesejo dopoldne v mestno posvetovalnico, ker bi se jim sicer naložila občinska globa. Istotam se imajo zglasiti vsi oni gospodarji, ki do sedaj niso dobili hišnih pol.

lj Organizacija invalidov. Redni občni zbor poverjenišča splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico se vrši na Sv. treh Kraljev ob 9. uri dopoldne v restavraciji »Zlatorog« v Gosposvetjski ulici. Vojni invalidi in vdove, vaša dolžnost je, da se občnega zbora polnoštevilno udeležite!

lj Tatvina na Krekovem trgu. Branjevki Antuniji Jazbec iz Godezič je bil na Krekovem trgu ukraden ročni vozček z vrečo krompirja.

Naša društva.

d Orliški krožek Ljubljana-Sv. Jakob ima danes ob pol osmih zvečer izredni občni zbor. Dolžnost članic je, da se istega udeležijo polnoštevilno.

d Ljudski oder. Danes točno ob pol 20. uri vaja za 1. in 2. dejanje nove igre. Vsi! — Režiser.

d Hrastnik. Pri nas smo ustanovili pred dobrim letom slov. kat. izobraževalno društvo. V tem malem času je društvo po težkih bojih toliko napredovalo, da ima danes veliko lepih novih knjig. V petek, na dan sv. Treh kraljev, bomo otvorili knjižnico v hiši Alojzija Logarja (nad kletjo). — Upamo, da se bo občinstvo poslužilo lepih knjig.

Iz organizacij.

Jugoslav. strok. zveza.

Diskusijski večeri Jugoslavanske strokovne zveze se vršijo odslej redno vsak četrtek v zadnji sobi konsumne kleti od pol 8. ure naprej. Prvič dne 12. januarja. Predavanja bodo aktualna in bodo predavali priznani predavatelji.

Tovarna pletenja Kune. Podjetje je odpuščilo 10 delavc brez odpovedi. Na posredovanje JSZ jim je priznalo podjetje enotedensko odpoved in toliko plačo, ki se jim naklajna plača. Vrnešči se kot la uspeh je pa drugi. Podjetja je imelo (odobreno od obrtnega nadzornika) doslej enotedevno odpovedno prakso. Ta se zljaj ukine in velja enotedenska odpoved. Delavke pa, ki imajo zljaj dobiti še za 5 dni plačo, jo dobijo v pisarni dr. Klepa. Jazec Trdinova ulica 8.

Redni občni zbor ljubljanskega okrožja JSZ se vrši v nedeljo dne 15. januarja ob 10. uri dopoldne v prostorih Rokodelskega doma, Komenskega ulica. Udeležba odborov vseh ljubljanskih skupin in njih zapupnikov obvezna. — Ob deveti uri dopoldne istega dne se vrši v Rokodelskem domu seja okrožnega predsedstva. Vabljeni vsi odborniki. Odbor ljublj. okrož. JSZ.

Kodinar.

Kropa. Dne 6. januarja popoldne se vrši shod Jugoslav. strok. zveze. Jesenice. Dne 8. januarja se vrši občni zbor naše skupine. Udeležiti se ga zastopnik iz Ljubljane.

Trbovlje.

Trbovlje. V petek dne 6. januarja ob 5. uri popoldne je diskusijski večer Rudarske zveze. Čim več naj vas pride! — Predsednik. Trbovlje. V nedeljo dne 15. jan. je občni zbor Rudarske zveze, skupine Trbovlje. Občnega zbora se mora vsak član udeležiti. Vsak naj prinese tudi knjižice seboj.

Hrastnik. Rudarska zveza, skupina Hrastnik, javlja, da se sprejema članarina in sprejemajo novi člani od 9. do 16. januarja, in sicer vsaki dan od 2. do 3. ure popoldne v prostorih gostilne Alojzij I ošar, soba na desno. Tam lahko dobi vsak natančneje podatke o rekurzu zoper dohodninski davek. — Tajnik.

Zagorje ob Savi. Vojstvo skupine J. S. Z. skljuje na dan 15. januarja ob treh popoldne v dvorani Zadrugnega doma redni letni občni zbor, katerega naj se udeležijo prav vsi člani. Tem potom naprošamo Rudarsko zvezo v Trbovljah, da nam avvedeni dan zanesljivo pošlje na občni zbor svojega zastopnika, da se pouči o naših razmerah in nam poda direktiv za bodočnost.

Zagorje. Gospod Cobal je po volji in milosti demokratskih bankokrotov banecovan za župnika rudarjev v delavski zbornici. Mi delavci, ki g. Cobala in njegove obisti prav dobro poznamo, se temu imenovanju prav nič ne čudimo. Vlada bankokroti pač dobro veda, da ima g. Cobal nikoli ne bo odrekli uslug, ko bo šlo za kapitalistične koristi proti delavskim. V tem oziru je Cobal dobro prostal izkušnja že zabava zadnje rudarske stavke v Trbovljah. Tedaj je bilo solidarno vse delavstvo brez različne strank, samo g. Melhior Cobal je postal odvojen mišljenje. Negovarjal je tisto maloštevilno delavstvo, ki mu je še ostalo zvesto, naj izda rudarsko stvar in gre na delo kot stavkolom. Vlada nadzornik g. Pitamic je čisto obiskoval g. Cobala in se z njim med štirimi očmi posvetoval — o čem, to ve delavstvo prav tako dobro kakor g. Cobal sam. Kljub vsemu prizadevanju tega delavskega »prijatelja« je tedaj stavka razmeroma povoljno izpadla, ker se je delavska solidarnost dobro držala. Od tedaj pa do danes je draginja zavno nadkrtila vse tedanje pridobitve in delavstvo je zopet tam, kjer je bilo. Stiska je vsak dan večja in rudarji so prisiljeni, da znova zahtevajo izboljšanje svojega položaja, ako hočejo živeti. G. Cobal, ki je vodja Konzuma in ne ve, kaj je beda, tudi lopot stoji na strani kapitalistov. Po njegovem mnenju delavstvu ni treba izboljšanja. On torej svojim bankokrotskim pokroviteljem zvesto služi. Toda mi rudarji tega delavskega »prijatelja« resno opominjamo, naj miruje. Ako že noče več delati za delavsko stvar, naj vsaj ne deluje proti delavstvu. Ako se je pa popolnoma izročil kapitalističnim oblastnikom, naj pa ima vsaj toliko odločnosti, da zapusti delavsko sredo. Naj bo prepričan, da rudarji pazno gledajo na njegova pota. Velenje. Dne 1. prosinca se je vršil sestanek rudarjev, na katerem je Rudarska zveza vložila 12 važnih delavskih zahtev na glavno tajništvo JSZ, da jih ona nemudoma odpošlje na razne vladne urade. Vloge se bodo v prihodnji strokovni številki »Novega časa« objavile v celotnem. Nato se je izvolil tudi novi odbor Rudarske zveze, in sicer: Krk Ivan, predsednik; Vidovič Franc, tajnik; Spital Valentin, blagajnik, Grabner Jurij in Zaic Vekoslav, odbornika

Prometna zveza.

Stanovanjska hiša št. 83 na Hrušici. Z Jesenic: Čitatelji se gotovo še spominjajo, da se je moralo mnogo uslužbencev pred tedni preseliti na Hrušico. Prečno večino teh iz Jesenic izgnanih uslužbencev so vialnili v gori imenovano hišo. To hišo je kupila železniška uprava po prevratu od šolskih bratov, ki so opustili svoj zavod za dečke na Hrušici. Hiša je bila opremljena z vodovodom in drugim najpotrebnejšimi udobnostmi. Pri predzidavi se je pokvarilo mairskaj, ne vemo iz katerega vzroka. Kako izgleda hiša sedaj? Vsaka stranica, in teh je 18 v hiši, ima mal prostor v kleti, ki naj služi za drvarnico in shrambo živil, ker uprava noče postaviti drvarnice. Dasi je glasom hišnega reda prepovedano imeti po kletih perutnino, imajo nekateri privilegirane stranke, ki stanujejo že dalj časa v hiši, kokiži v kleti, kar pa povzroča silen smrad. Razsvetljave po hodnikih ni nobene. Zakaj jo železniška uprava ne vpelje. Zvisala je najemajno na štirikratni iznos, da bi pa napravila to, kar je njena dolžnost, za to se ne briga. Po dve in dve stranki ima' pa eno skupno stranišče. Svoječasno je voda oplakovala iste, pri prezidavi hiše so to napravo odstranili, pač samo zato, da se razširijo po hiši neprijetni duhovi. V kuhinjah stojte stari železni štedilniki, katere je uprava kupila gotovo pri kakem starinarju. Ti nekdanji štedilniki ne vlečejo; premog noče goreti v njih, so pa izborni proizvajalci dima. Pri nekaterih stanovanjih manjka zunanjih oken. Pri tem gorenskem mrazu se zunanja okna pogrešajo zelo občutno. Pa mesto, da bi napravili in popravili okna, hite pregovni nadziralci graditi vrt, da ne bodo mogli otroci hoditi igrati se vanj. Kljub temu, da je vrt velik, ga imajo v najemu samo 4 stranke, ostalih 14 jih je pa brez njega. Pravnice, ki je nujno potrebna, ni, ker so jo pri prezidavi odstranili, ravno tako ni peč za peko kruha. Če hočejo stranke iz te hiše peči kruh, morajo hoditi k drugim hišam. Ker sta pa v celoti na Hrušici pri železniških hišah samo dve peči, se stanovalci drugih hiš jeze na vsiljive hiše 83, ker je pri pečeh ilak vedno dovolj drugih, ki peko kruh. Zahtevamo tedaj: Železniška uprava naj zgradi pri hiši št. 83 na Hrušici takoj: 1. drvarnico, 2. pravnico, da ne bo treba priti v stanovanjih in kvariti po hišava, 3. vrt naj se razdeli takoj med vseh 18 strank, ker ima vsak, ki plačuje najemajno, enako pravico do vrta, 4. sezida naj peč, da morejo stanovalci peči kruh, 5. vpelje naj razsvetljavo po hodnikih in stranešičih. — Upamo, da bo železniška uprava tem zahtevam ugodila in tako napravila konec upravičenim pritožbam svojih uslužbencev.

Viničar.

Polzela. Pri nas imamo strojno tovarno za usnje, ki zaposluje okrog 300 delavcev. Ti delavci so bili po večini organizirani pri socialistni demokraciji. Odkar pa socialdemokratska stranka propada, tudi ti delavci niso organizirani nikjer. Posebno se od takrat, ko so videli, da gre socialdemokratska organizacija roko v roki s kapitalisti. To je bilo tako: Socialisti so vložili zahteve za povi-

šanje plač, podjetnik je pa nato začel štrajkati in je delavce odpuščal. Iz Celja je takrat prišel Leškovšek, socialistični tajnik. Ta pa, mesto da bi se za delavce zavzel, je z inženirjem pil in se nato za delavce že zmenil ni. Od takrat delavstvo tukaj ni več organizirano. Da pa je organizacija krvavo potrebna, kažejo naravnost sramoto nizke plače. Družinski oče ima komaj 40 do 45 K na dan. Podjetje ima pa čudne pojme o organizaciji. Če se bi delavce hotel organizirati, mu grozijo z odpustom. Za delavstvo e je zavzela Jugoslavanska strokovna zveza, ki bo podjetje tudi poučila, da je organizacijska pravica delavcu od države zakonito dana in mu je pravice noben podjetnik, še noče priti v konflikt z zakonom, ne sme kratiiti. Več prihodajič.

Zahvala. Delavstvu Pollakove tovarne v Ljubljani se hvaležno zahvaljujemo za znesek 506 kron, ki sem ga od njih prejela. Tisočera hvala in srečno ter veselo novo leto! — A. N. Čuden zakon »proti draginji«.

Viničar.

Cven. Dne 8. t. m. se vrši popoldan ob 2. uri občni zbor skupine pri tainiku. Vsi odborniki, člani in članice ste vabljeni k udeležbi. Priprava za naš delavski zabavni večer je v polnem taku in obeta že v naprej obilen obisk. — Odbor.

Ljutomer. Zveza viničarjev v Ljutomeru želi vsem viničarjem blagoslovljeno in srečno novo leto, v katerem naj bi se vsak krščansko misleči viničar zavedel ter pristopil k svoji organizaciji. Viničarski zvezi, katere se bori pol zaščitnico Jugoslavansko Strokovno Zvezo, da mu izvjuje njegove pravice tako, da postane prav udeleževsko družbe. Obnem pa se zavedajmo, da smo delavci, torej naj v naši hiši ne manjka naš delavski lest »Novi čas«. Kdor ni naroden nanj ga dobi v društveni trgovini in po ceni pri zvezi. Torej pridno na delo! Ne bodimo zaspani v tem letu!

Lesni delavec.

Store. Dne 26. decembra 1921 se je vršil sestanek naše skupine. Udeležilo se ga je okoli 95 članov.

Rimske toplice. Naša skupina je imela na praznik Sv. Štefana sestanek, ki se ga je udeležilo čez 40 članov.

Somišljeniki! Somišljeniki!
Naročite že sedaj
naš novi krščansko-socialni mesečnik

Socialna Misel

ki izide ločno 15 januarja in bo stala 100 kron na leto.

Ker bo »Socialna Misel« pisana razumljivo za vsakogar in bo vseskozi zvesto zastopala izporočena nam od očeta našega delavstva dr. Kreka

: KRŠČANSKA SOCIALNA NACELA :

da se človeška družba do korenin prenovi v duhu evangelija, ki pomenja osvoboditev od telesnega in duševnega suženjstva

je moralna in slavnostna dolžnost tako katoliškega izobraženca

... kakor delavca ...

de »Socialna Misel« podpira z agitacijo, naročevanjem in sodelovanjem; pravtako naša izobraževalna in strokovna društva, kajti »Socialna Misel« bo namenjena najširšim slojem.

Naročite se pri Ničmanu, prodajalna K. T. D. v Ljubljani.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.
Tiska Jugoslavanska tiskarna v Ljubljani.

Naznanilo.

Naznanjam, da sem 31. decembra 1921 izstopil iz tvrdke FR. KALMUS & F. P. VIDIC & KOMP. Moja pisarna se nahaja od 1. januarja 1922 dalje na Dunajski cesti 14 v Mathianovi hiši zraven tvrdke Schneider & Verovšek.

Fr. Kalmus

tovarna glinastih peči in štedilnikov
Ljubljana, Opekarska cesta.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru. 2. Zvozove proti razpokam in prelomu. 3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanca.

Skupno premagamo skupne težave! Svoji k svojim!